

курсеви. Покрај фотографии од курсистите изложени се и фотографии на Југословени-предавачи на тие курсеви и партиски школи, како што е Франц Дробник и др. Советската влада повремено вршела и демобилизација на интернационалистите па и на Југословените. Во една статија од весникот „Црвени барјак“ ги советуваат Југословените дека при враќањето во татковината им престои „продолжување на борбата која работничката класа ја започнала во Русија. . .“ Група Југословени пак, кои се враќаат во татковината, издаваат резолуција-документ кај израз на благодарност спрема руската комунистичка партија „за големата наука која од вас ја научивме“. Десеттата тема се префрлува на југословенски терен и ги бележи настаните што тогаш се одвивале. Така, преку фотографии од првомајски демонстрации,

фотографии од штрајкови, конгресен материјал, комунистички проглас, статии од весници и др. дава еден пресек на манифестациите и острите негодувања што работничката класа ги изразувала и ги преземала, а како резултат на влијанието од Големият Октомври. Оваа тема ќе беше посодржајна ако ги опфатеше и другите манифестации што се одвивале во Југославија, како, на пример, револуционерните побуди на морнарите во Пула, Шибеник и Бока Которска и бунтовите на војниците во Марибор, Вараждин и Црна Гора.

Што се однесува до ликовното обликување, изложбата делува мирно, паноните се обоени со црвена боја како израз на содржината, а фотографиите и текстовите се во форма на квадрат и квалитетно изработени.

J. A.

МЕМОРИЈАЛНИОТ МУЗЕЈ — СТРАШО ПИНЏУР

Одбележувајќи ја 25-годишнината од убиството на народниот херој Страшо Пинџур, Општинското здружение на борците од Кавадарци на 14 јануари 1968, во куќата на Пинџурови во с. Ваташа, отвори меморијален музеј. Континуирано и хронолошки, музејската поставка ги илустрира најзначајните моменти од животот и револуционерната активност на Страшо Пинџур од најраното детинство до неговата трагична смрт. Изложените фотографии, документи и други материјали зборуваат за фамилијарниот живот и за постојаната присутност на револуционерните традиции во фамилијата Пинџурови, што дадоа најплодна основа кај младиот Страшо. Во натамошното излагање, експозициониот материјал разкажува за Страшо како ученик и државен питомец во Горни Милановац, Неготин и Крагујевац, во периодот од 1930—1935, и брзото вклучување во напредното младинско движење. Повеќето факсимили од дневникот, кој почна да го пишува во Крагујевац, зборуваат, меѓу другото, за Страшо како организатор на ученичките протести против училишната и интернатската управа, која се обидуваше од државните питомци да направи свои приврзници, за Страшо како организатор на напредни-

те ученички групи во интернатот и училиштето, каде се читаше марксистичка и друга напредна литература, неговото учество во штрајкот на работниците на Крагујевац во зимата 1933 и друго.

За доаѓањето на Страшо во Белград како студент на правниот факултет и неговото брзо вклучување во напредното студентско движење и во раководството, изложените материјали ги илустрираат најзначајните настани во периодот од 1936—1939 год., кога белградското студентско движење ги организираше сите напредни сили за одбрана на автономијата на универзитетот и против ненародниот режим во целина. Посебно се одбележува неговата улога во раководењето на македонското илегално студентско друштво „Вардар“, заради кое во април 1938 е затворен во затворот на Ада Циганлија. Изложбата илустрира и други значајни активности од овој период меѓу кои обидот на Страшо да се префрли во Шпанија, за да го даде својот дел во одбрана на Шпанската република, неговата активност во организирањето на сите прогресивни сили во Тиквеш, предизборната агитација против владините кандидати во време на изборите од 1938 и учеството на Страшо во организирањето на студентската колонија во Охрид,

која многу допринесе за јакнењето и омасовувањето на напредното македонско студентско движење. За повторното затворање на Страшо во декември 1940 год., зборуваат изложените факсимили од белешките пишувани во затворот. Во условите на окупацијата, Страшо е еден од организаторите и раководителите на Народноослободителната борба на Македонија, па како член на Покраинскиот штаб и Покраинскиот комитет на КПЈ за Македонија неуморно работи во организирањето и омасовувањето на партизанските одреди. Овој најзначаен период во неговиот живот се илустрира со голем број фотографии и факсимили од писма, повици, летоци и други материјали. За затворањето на Страшо од бугарската полиција во Велес, каде се наоѓаше на партиска работа, за неговото безпримерно држење во затворот и за мачното убиство

во обласното полициско управување во Скопје во првите денози на јануари 1943, зборуваат изложените факсимили од оригиналните полициски документи. Илустрираниот материјал зборува за протестите на партиските организации и прогресивните сили против бугарската власт. Како одговор на нивната злосторничка политика во Македонија, е омасовувањето на Народноослободителното движење и формирањето на нови одреди, батальони и бригади, во кои единици повторно се огласи името на Страшо Пинџур.

Музејот со својата поставка и материјали, кои го илустрираат безпримерното херојство на Страшо во револуционерната борба, ќе овозможи трајно сеќавање кон револуционерот кој за слободата на својот народ го положи животот.

Г. К.

ЈУБИЛЕЈНАТА ПРОСЛАВА НА 500-ГОДИШНИНАТА ОД СМРТТА НА ГЕРГ КАСТРИОТ — СКЕНДЕРБЕГ

На 17 јануари 1968 година се навршија петстотини години од смртта на прочуениот водач на албанскиот народ против турската власт — Г. Кастриот-Скендербег. Од 1443 година тој се одметна од турската војска и се стави на чело на албанското народно движење, кое успешно го водеше полни 25 години. За тие 25 години тој со својата народна војска однесе преку дваесет победи над прочуената турска војска, која дотогаш не знаеше за порази. Неговите победи над турската војска беа значајни не само за албанското население, туку и за останатите балкански па и европски народи.

По повод 500-годишнината на неговата смрт, албанскиот народ, со оваа јубиларна прослава, уште еднаш му изразува свое сеќавање и почит на овој борец во борбата за слобода и независност од турските освојувачи. Оваа јубиларна година ќе биде одбележена со низа свечености, научни собири, академии, предавања пригодни претстави и др.

По иницијатива на сојузната конференција на ССРН на Југославија, формиран е Координационен одбор за прослава на овој јубилеј. Истовремено се формирани републички одбори и ко-

мисии при Републичките конференции на ССРН во Македонија, Црна Гора и Покраинскиот одбор, и комисија во Приштина. Овие одбори и комисии досега одржаа по неколку состаноци и донесоа и усвоија програми за оваа прослава.

Координациониот одбор одлучил да се одржи научен симпозиум во Приштина во месец мај оваа година, посветен на личноста на Скендербег, на кој ќе учествуваат научни работници од нашата и другите земји, што ќе придонесе за поголемо расветлување на историското минато на албанскиот народ и на соседните народи.

Прославата ќе се одбележи и со објавување дела за Скендербег напишани на разни европски јазици. Печатот, радиото и телевизијата веќе преку свои емисии го одбележуваат овој јубилеј.

Републичката комисија во Скопје, на својата седница одржана на 10. I. 1968 година, одлучи овој јубилеј да се одбележи и во нашата Република и застана на становиште дека на овој јубилеј треба да се даде поголема светлина врз сите оние нишки што низ историјата ги поврзувале албанскиот и македонскиот народ.